

Sygn. akt I C 1447/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Marta Woźniak

Protokolant: Paweł Urbański

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2022 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. P. (1)**

przeciwko **Fundacji (...)** z siedzibą w K.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Fundacji (...) z siedzibą w K. na rzecz powódki J. P. (1) kwotę 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot:

a) 8.000 zł od dnia 16 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,

b) 2.000 zł od dnia 16 marca 2021 r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałej części oddala powództwo,

III. znosi wzajemnie koszty procesu między stronami,

IV. nakazuje ściągnąć od strony pozwanej Fundacji (...) z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 350 zł (trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem części nieuiszczonej opłaty od pozwu oraz części wydatków;

V. nakazuje ściągnąć od powódki J. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 350 zł (trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem części nieuiszczonej opłaty od pozwu oraz części wydatków.

Sygn. akt I C 1447/20

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 29 kwietnia 2022 r.

Powódka J. P. (1) w pozwie złożonym w dniu 28 czerwca 2020 r., skierowanym przeciwko stronie pozwanej Fundacji (...) w K., wniosła o:

1. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 6.000 zł tytułem odszkodowania za naruszenie majątkowych praw autorskich przez publiczne udostępnianie na dwóch podstronach serwisu fundacjasonoris.org, utworu fotograficznego autorstwa powoda (wiz. M. T. - jak w zał. Nr 1) w różnych konfiguracjach przez 4 lata. Obie publikacje

tego samego utworu bez zgody i pomimo wyraźnego sprzeciwu uprawnionego. Powódka dochodzi powyższego odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie z zapłatą, liczonymi od dnia 15 lutego 2016 r. (odpowiedzi na wezwanie powódki) do dnia zapłaty przez nią świadczenia pieniężnego,

2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 4.800 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną powódce na skutek zawinionego naruszenia osobistych praw autorskich w jednej z ww. publikacji przez kadrowanie zdjęcia rozpowszechnianego na bannerze oraz przez zamieszczenie napisów „Chór polskiego radia” na fotografii, rozpowszechnianej przez 4 lata na stronie internetowej fundacjonoris.org - tj. ingerencji w integralną formę tego dzieła. Wskazane zadośćuczynienie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi jak w pkt 1 powyżej.

3. zasądzenie od pozwanej zwrotu poniesionych kosztów procesu w całości, także kosztów wywołanych niestawiennictwem pozwanej na posiedzeniu pojednawczym i o uwzględnienie w kwocie zasądzonej z tytułu szkody majątkowej i niemajątkowej sporego nakładu pracy po stronie powoda w dochodzeniu praw, począwszy od wezwań i polubownego załatwienia sporu, następnie w przygotowaniu pozwu i prowadzeniu sprawy. Kosztami tymi jest istotny nakład czasowy przy sporządzaniu pism uniemożliwiający powódce pracę twórczą.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że zajmuje się zawodowo m.in. fotografią tzw. artystyczną, a jej prace zdobią okładki wydawnictw. Utwory powódki eksponowane są na wystawach w kraju i za granicą, a na polskim rynku wydawniczym pojawiły się dwa autorskie albumy powódki. Powódka podniosła, że dochodzi jako autor utworu fotograficznego od strony pozwanej zapłaty odszkodowania i zadośćuczynienia, w związku z bezprawnym publicznym udostępnieniem przez 4 lata utworu o walorach artystycznych autorstwa powódki przedstawiającego portret M. T. (2) w dwóch konfiguracjach w serwisie internetowym pozwanej. Nadmieniła, że utwór był publikowany pod dwoma adresami serwisu internetowego, zarówno na banerze (na całej powierzchni strony), jak i przy informacji o wydarzeniu w celach promocyjnych. Powódka podkreśliła, że pozwana nie miała zgody na publikację utworu jej autorstwa, nadto powódka zgłosiła też pozwanej sprzeciw co do ww. publikacji. Powódka w związku z zawinionym naruszeniem przez pozwaną majątkowych praw autorskich domaga się zapłaty łącznie 6.000 zł wskazując jednocześnie, że art. 79 ust. 1 pkt 3b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych uprawnia powódkę do wynagrodzenia w podwójnej wysokości za korzystanie z jej dzieła. Powódka podniosła również, że pozwana naruszyła jej osobiste prawa autorskie, tj. prawo do integralności utworu ponieważ rozpowszechniała utwór powódki na banerze na stronie internetowej, przy czym utwór ten został zdeformowany- przycięty i dopasowany do szerokości strony internetowej. Ponadto na utworze zamieszczono obce elementy w postaci napisu (...). Powódka wskazała, że pozwana jest profesjonalnym wydawcą, a do naruszeń doszło w ramach prowadzonej przez pozwaną działalności prasowej. Zdaniem powódki strona pozwana umyślnie naruszyła jej prawa autorskie i po wezwaniu jej do zaniechania dalszych naruszeń nadal korzystała z utworu powódki. Według powódki pozwana naruszyła zasady szczególnej staranności jakiej się wymaga od wydawcy.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości. Pozwana podniosła, że fotografia autorstwa powódki została umieszczona na stronie internetowej pozwanej tylko raz, na okres miesiąca, a następnie została przesunięta do archiwum. Pozwana wskazała, że uzyskała zgodę M. T. (2) na jej wykorzystanie, tzn. udzielił on zgody pozwanej na korzystanie z praw autorskich do fotografii. Nadmieniła także, że powódka nie posiada zgody M. T. (2) na korzystanie z jego wizerunku zatem nie jest uprawniona do pobierania wynagrodzenia za korzystanie z przedmiotowego zdjęcia czy też upoważniania osób trzecich do korzystania z niego. Pozwana zaznaczyła, że powódka przeniosła na (...) Biuro (...) (poprzednio Biuro Festiwalowe Kraków 2000) majątkowe prawa autorskie do spornej fotografii w 2001 r. w ramach umowy dotyczącej wykonania sesji zdjęciowej M. T. (2). Nadto powódka zezwoliła do wykonywania praw osobistych i praw zależnych. Pozwana zarzuciła także brak legitymacji procesowej czynnej powódki. Ponadto pozwana podniosła, że wykorzystanie spornego zdjęcia na stronie internetowej pozwanej mieści się w prawie cytatu, gdyż celem umieszczenia zdjęcia na tejże stronie było zobrazowanie tekstu o koncercie chóru umieszczonego na stronie Fundacji. Pozwana zaznaczyła przy tym, że baza informacji o koncertach chóru stanowi utwór. Strona pozwana zakwestionowała również wysokość kwot dochodzonych pozwem tytułem odszkodowania podnosząc, że zdjęcia autorstwa powódki umieszczono na niszowej podstronie internetowej na krótki okres czasu. Pozwana zakwestionowała umowy licencyjne przedłożone przez powódkę wskazując, że kontrahenci w tych umowach nie są znani, a stawki w tych umowach odbiegają od dochodzonej pozwem kwoty. Pozwana zaprzeczyła

także, aby naruszyła osobiste prawa autorskie powódki wskazując, że nie doszło do naruszenia więzi autorki z utworem, w tym kadrowania zdjęć. Pozwana zakwestionowała także wysokość kwoty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie praw osobistych. Pozwana podniosła także zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez powódkę ponieważ wykonała ona sesję zdjęciową na zlecenie Biura Festiwalowego i zezwoliła M. T. (2) na korzystanie z przedmiotowej fotografii. Ponadto główną wartością fotografii jest wizerunek M. T. (2), a powódka nigdy nie uzyskała zgody na jego wykorzystanie. Pozwana zarzuciła także, że powódka wszczęła wiele postępowań sądowych, w których pozywa instytucje kultury o wynagrodzenia za korzystanie z jej zdjęć, czym nadużywa przepisy o ochronie praw autorskich.

Pismem z dnia 6 lutego 2021 r. (k. 176-181) J. P. (1) dokonała rozszerzenia żądania pozwu wnosząc o:

1. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki dodatkowo kwoty 5.000 zł (dwukrotność stawki licencyjnej) tytułem odszkodowania za naruszenie autorskich praw majątkowych przez udostępnienie utworu powódki przez kilka lat w publikacji pt. (...) z dnia 23 sierpnia 2015 r. pod adresem: fundacjasonoris.org/show/chor-polskiego-radia/maciej-tworek/ bez zezwolenia twórcy zdjęcia i uprawnionego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, wymagalnymi od dnia 15 lutego 2016 r., tj. od odpowiedzi na wezwanie powódki do dnia zapłaty,
2. zasądzenie dodatkowo od pozwanej na rzecz powódki kwoty 3.500 zł za naruszenie osobistych praw autorskich i nie podanie jej autorstwa w publikacji utworu powódki z dnia 23 sierpnia 2015 r. pod adresem: fundacjasonoris.org/show/chor-polskiego-radia/maciej-tworek/ wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, wymagalnymi od dnia 15 lutego 2016r., tj. od odpowiedzi na wezwanie powódki do dnia zapłaty,
3. zasądzenie od pozwanej zadośćuczynienia w kwocie 500 zł na wskazany cel społeczny, tj. na rzecz Stowarzyszenia (...).

W uzasadnieniu pisma powódka wskazała, że przekazanie prawa własności samego zdjęcia nie jest tożsame z przeniesieniem przez autora prawa do publicznego korzystania z niego. Samo przeniesienie egzemplarza nie jest równoznaczne z udzieleniem licencji, z związku z czym M. T. (2) nie posiada prawa do eksploatacji spornego zdjęcia. Powódka podniosła, że pozwana korzystała także ze spornego zdjęcia w publikacji z dnia 23 sierpnia 2015 r. na stronie fundacjasonoris.org/show/chor-polskiego-radia/maciej-tworek/ tym razem nie podając jednak imienia i nazwiska autorki przy zdjęciu. Powódka wskazała, iż pobiera wynagrodzenie w wysokości ok. 2.500 zł za utwór, przy założeniu, że licencja jest udzielana na 5 lat i niezależnie od tego czy zdjęcie jest wyświetlane przez miesiąc czy przez cały okres licencji. Powódka zaprzeczyła, aby zawierała umowę licencyjną z M. T. (2) wskazując dodatkowo, że taka umowa wymaga formy pisemnej. Powódka uzasadniając dochodzenie kwoty 3.500 zł zadośćuczynienia wskazała, że doznała krzywdy z uwagi na brak oznaczenia autorstwa jej utworu.

W odpowiedzi na modyfikację powództwa pozwana w piśmie z dnia 2 kwietnia 2021 r. wniosła o oddalenie powództwa w całości. Pozwana podniosła, że powódka nie posiada legitymacji czynnej ponieważ przeniosła prawa majątkowe do spornego zdjęcia na Biuro Festiwalowe K. 2000 na podstawie zawartej umowy. Pozwana podkreśliła, że przedłożone przez nią umowy mają walor dowodowy ponieważ wynagrodzenie powódki nie uległo zmianie przez lata. Ponadto zaznaczyła, że wykorzystwała tylko jedną fotografię powódki na jednej stronie internetowej, w związku z czym brak jest podstaw do żądania osobnego wynagrodzenia za wykorzystanie 1-go zdjęcia w powiązaniu z 1 informacją, nawet jeśli jest ona dostępna w różnych częściach tej samej strony internetowej. Nadmieniała również, że powódka stosuje copyright trolling, czyli nadużywa praw autorskich.

W piśmie procesowym z dnia 6 maja 2021 r. powódka wskazała, że nie zawierała umowy z M. T. (2) na korzystanie z jej zdjęć. Powódka zaznaczyła także, że stawki za które sprzedaje swoje utwory na przestrzeni lat wzrosły i są wyższe niż te podane szacunkowo w cenniku. W piśmie procesowym z dnia 2 listopada 2021 r. powódka zaprzeczyła jakoby udzielała zgody M. T. (2) na udostępniania zdjęć jej autorstwa innym osobom. Nadmieniała, że przekazała M. T. (2) odbitki zdjęć na których był uwieczniony po to by je zaakceptował lub nie oraz żeby wiedział w jaki sposób został

sportretowany. Powódka podniosła również, że nigdy nie zawierała z (...) Biurem (...) umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

J. P. (1) jest artystą – fotografem. W swojej twórczości zajmuje się portretowaniem osób sławnych, powszechnie znanych. Powódka jest autorką zdjęcia przedstawiającego dyrygenta M. T. (2). Przedmiotowe zdjęcie zostało wykonane w listopadzie 2001 r. podczas sesji fotograficznej przeprowadzonej na zlecenie (...) Biura (...). W 2002 r. był organizowany międzynarodowy konkurs dyrygencki i przy tej okazji powódka wykonała w listopadzie 2001 r. sesję zdjęciową dyrygenta M. T. (2). Zdjęcie zostało wykonane na potrzeby umieszczenia w programach artystycznych M. T. (2) oraz w związku z promocją jego osoby jako artysty. (...) Biuro (...) wykorzystało zdjęcia z tej sesji do druku, który towarzyszył konkursowi.

M. T. (2) nie podpisał z powódką żadnej umowy licencyjnej na korzystanie ze spornego zdjęcia. Kilka lat później powódka wykonała z nim sesję uaktualniającą, z której posiada zdjęcia na płycie. Sporne zdjęcie (k.11) zostało wykonane podczas pierwszej sesji w 2001 r. Powódka zwracała uwagę M. T. (2), że wykonane przez nią zdjęcia nie są podpisywane, wskutek czego zwracał się on do instytucji kultury, aby oznaczały autora zdjęć. Pozwana otrzymała sporną fotografię od M. T. (2).

Dowód: zeznanie świadka M. S. - protokół z dnia 28.10.2021 r., k. 387-389, zeznanie świadka M. T. (2) – protokół z dnia 28.10.2021 r., k. 387-389, zeznanie świadka J. Z. – protokół z dnia 28.10.2021 r., k. 387-389, zeznania powódki - protokół z dnia 15.03.2022 r., k. 530-533, zeznania przedstawiciela pozwanej I. W. – protokół z 15.03.2022 r., k. 530-533, wydruk zdjęcia przedstawiające M. T. (2) autorstwa J. P. (1), k. 11

Przedmiotowe zdjęcie przedstawiające M. T. (2) autorstwa powódki zostało udostępnione na stronie internetowej pozwanej fundacjasonoris.org na trzech podstronach internetowych pozwanej pod adresem: fundacjasonoris.org/chor-polskiego-radia-3/; fundacjasonoris.org/chor-polskiego-radia oraz pod adresem: fundacjasonoris.org/show/chor-polskiego-radia/maciej-tworek/ bez uprzedniego zezwolenia J. P. (1).

Na podstronie fundacjasonoris.org/chor-polskiego-radia-3/ zamieszczono całą fotografię M. T. (2) autorstwa powódki bez przeróbki. Natomiast na podstronie fundacjasonoris.org/chor-polskiego-radia zamieszczono fotografię wykadrowaną (nieznacznie przyciętą z góry, dołu i po bokach), a nadto pośrodku fotografii naniesiono napis (...), zapisany wielkimi literami, czcionką koloru białego. Część napisu zachodzi na uwidocznioną na fotografii twarz artysty. Na podstronie fundacjasonoris.org/show/chor-polskiego-radia/maciej-tworek zamieszczono zdjęcie M. T. (2) autorstwa powódki bez podania imienia i nazwiska autorki przy zdjęciu. Zdjęcie zostało zamieszczone na stronie internetowej pozwanej w sierpniu 2015 r. i miało ono promować koncert, w którym M. T. (2) występował jako dyrygent. Zdjęcie zostało usunięte dopiero po wytoczeniu powództwa. Pozwana w tym czasie była wielokrotnie wzywana do usunięcia zdjęcia ze swojej strony internetowej. M. T. (2) nie zapłacił powódce żadnego wynagrodzenia za udostępnianie zdjęcia autorstwa powódki innym osobom. Powódka przekazała odbitkę zdjęcia M. T. (2), gdyż ma w zwyczaju przekazywanie odbitki osobie portretowanej na pamiątkę. Powódka nie przeniosła jednak na M. T. (2) żadnych praw autorskich do przedmiotowego zdjęcia.

Zdjęcie M. T. (2) zamieścił na stronie internetowej pozwanej J. Z., który współpracuje z pozwaną. Przedmiotowa fotografia została zamieszczona na stronie internetowej pozwanej na polecenie Pani W., która udostępniła te zdjęcia J. Z..

Przedmiotowe zdjęcie zostało wykorzystane przez pozwaną do promowania koncertu organizowanego przez Chór (...), który miał się odbyć w dniu 1 października 2015 r. w sali kameralnej Narodowej Orkiestry Symfonicznej (...) w K. (...), dyrygentem w tym Chórze był M. T. (2). Po koncercie informacja o tym zdarzeniu wraz ze zdjęciem została przeniesiona do archiwum.

Dowód: wydruk zrzutu ekranu strony internetowej ze zdjęciem M. T. (2) autorstwa J. P. (1), k. 14-18 i k. 183, zeznanie świadka J.

Z. – protokół z dnia 28.10.2021 r., k. 387-389, zeznania powódki - protokół z dnia 15.03.2022 r., k. 530-533, zeznania przedstawiciela pozwanej I. W. – protokół z 15.03.2022 r., k. 530-533.

Powódka dowiedziała się o naruszeniu jej praw autorskich przez pozwaną w 2016 r.

Dowód: zeznania powódki - protokół z dnia 15.03.2022 r., k. 530-533.

Pismem z dnia 4 lutego 2016 r. J. P. (1) zwróciła się do pozwanej wskazując, że na stronie internetowej pozwanej fundacjonoris.org udostępnione jest zdjęcie M. T. (2) autorstwa powódki bez jej zezwolenia. W związku z tym powódka wezwała pozwaną do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 6.400 zł tytułem odszkodowania za wykorzystanie utworu bez zezwolenia i kwoty 6.500 zł tytułem zadośćuczynienia z powodu ingerencji w utwór poprzez kadrowanie i nałożenie napisów. Wezwanie zostało odebrane przez pozwaną w dniu 8 lutego 2016r.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 4.02.2016 r. z potwierdzeniem odbioru, k. 21-23

W odpowiedzi na wezwanie z dnia 15 lutego 2016 r. strona pozwana podniosła, że nie naruszyła autorskich praw osobistych i majątkowych powódki i odmówiła spełnienia jej roszczeń.

Dowód: pismo pozwanej z dnia 15.02.2016 r., k. 19.

Powódka na swojej stronie internetowej udostępnia cennik zawierający informację co do pobieranych przez nią kwot za publikowanie zdjęć jej autorstwa. Z cennika wynika, że powódka za udzielenie licencji na eksploatację jednego utworu w Internecie przez okres do 5 lat pobiera wynagrodzenie w kwocie ok. 2.500 zł do 3.000zł. J. P. (1) zawiera umowy licencyjne uprawniające podmioty wskazane jako nabywcy licencji do korzystania i rozpowszechniania wskazanych w umowach utworów na uzgodnionych polach eksploatacji. W zawieranych przez nią umowach licencyjnych wynagrodzenie powódki jest zróżnicowane i wynosi odpowiednio:

- 2.748 zł (umowa licencji niewyłącznej z 29 maja 2017 r. na okres 5 lat na korzystanie z jednego zdjęcia przedstawiającego R. P. poprzez wprowadzanie do pamięci komputera oraz udostępnienie w sieci Internet),
- 13.681 zł (umowa licencji niewyłącznej z dnia 18 kwietnia 2018 r. na okres od 18 kwietnia 2018r. do 2 kwietnia 2019 r. na korzystanie z 12 fotografii przedstawiających R. K., A. Z., J. P. (2), W. S. w ramach wystawy rozproszonej, w tym do promowania wystawy m.in. w internecie),
- 2.470 zł (umowa licencji niewyłącznej z 14 października 2016 r. bez ograniczeń czasowych na korzystanie z jednego zdjęcia przedstawiającego H. G. na okładce płyty z muzyką G., nakład 1.000 egzemplarzy),
- 12.087,92 zł (umowa licencji niewyłącznej z 22 lutego 2017 r. na okres 10 miesięcy tj. od 29 lutego 2017 r. do 30 grudnia 2017 r. na korzystanie z 2 fotografii, tj. po jednym z portretów W. S. i C. M. w zakresie m.in. udostępniania w internecie, zwielokrotniania techniką druku, zapisywania w pamięci komputera),
- 3.825 zł (umowa licencji niewyłącznej z 5 marca 2021 r. na okres 5 lat na korzystanie z jednego zdjęcia przedstawiającego A. W. i K. W. w zakresie publicznego wystawiania i zwielokrotniania techniką druku),
- 2.800 zł (umowa licencji niewyłącznej z 31 sierpnia 2021 r. na okres od 30 sierpnia 2021 r. do 1 sierpnia 2024 r. na korzystanie z jednego zdjęcia przedstawiającego A. W. w zakresie publicznego rozpowszechniania w internecie w celu promocji działalności kulturalnej licencjobiorcy),
- 5.000 zł (umowa licencji niewyłącznej z dnia 20 sierpnia 2021 r. na okres od 1 stycznia 2011 r. do 1 sierpnia 2021 r. na korzystanie z jednej fotografii przedstawiającej C. M. w zakresie publicznego rozpowszechniania fotografii w internecie na stronie internetowej licencjobiorcy),

- 21.858 zł (umowa licencji niewyłącznej z dnia 17 listopada 2021 r. na korzystanie przez okres 4 lat z 8 zdjęć przedstawiających C. M. w zakresie publicznego wystawiania fotografii w siedzibie licencjobiorcy oraz w zakresie działań promocyjnych wystawy poprzez np. publikację w internecie).

Dowód : cennik pochodzący ze strony internetowej J. P. (1), k. 27, umowa licencyjna z dnia 14.10.2016 r., k. 29-30; umowa licencyjna z dnia 18.04.2018 r., k. 31-32; umowa licencyjna o dzieło z dn. 29.05.2017 r., k. 33-34, umowa licencyjna z dnia 22.02.2017 r., k. 184-185 (także k. 339-340), umowa licencyjna z dnia 5.03.2021 r., k. 314-315 verte, umowa licencyjna z dnia 31.08.2021 r., k. 356-365 verte, umowa licencyjna z dnia 20.08.2021 r., k. 366-367, umowa licencyjna z dnia 17.11.2021 r., k. 545-549, zeznania powódki - protokół z dnia 15.03.2022 r., k. 530-533.

Powódka zawarła umowę z (...) Biurem (...) w 2001 r. (poprzednia nazwa Biuro Festiwalowe Kraków 2000).

Dowód: zeznanie świadka M. T. (2) – protokół z dnia 28.10.2021 r., k. 387-389, zeznanie świadka M. S. - protokół z dnia 28.10.2021 r., k. 387-389,

W dniu 29 maja 2009r. powódka zawarła z (...) Biurem (...) umowę niewyłącznej licencji na wykorzystanie 7 fotografii K..

Dowód: umowa licencyjna z dnia 29.05.2009 r., k. 380-382.

W zakresie współpracy powódki z (...) Biurem (...) standardem było zawieranie umów licencyjnych.

Dowód: oświadczenie B. S. z dnia 28.10.2021 r., k. 414.

Pozwana Fundacja działa na podstawie Statutu z 23 września 2019r. i realizuje swoją misję z zachowaniem marki (...). Przedmiotem działalności pozwanej Fundacji jest m.in. troska o polskie dziedzictwo, kultywowanie i upowszechnianie polskiej kultury, prowadzenie działalności wydawniczej i producenckiej.

Dowód: statut fundacji (...), k. 38-39, wydruk ze strony internetowej, k. 40-41,

Poza okolicznościami, które zostały przez strony przyznane (art. 229 k.p.c.) lub też taką ocenę uzasadniał przebieg całego postępowania (art. 230 k.p.c.), istotne dla sprawy fakty Sąd ustalił w oparciu o dokumenty przedłożone do akt sprawy, których autentyczność i wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu i nie została skutecznie zakwestionowana przez strony.

Ustalając stan faktyczny sprawy sąd oparł się także na zeznaniach złożonych przez świadków M. S., J. Z., M. T. (2) zeznania powódki na okoliczności w jakich powstało zdjęcie przedstawiające M. T. (2), gdyż zeznania te były logiczne, spójne, a także znalazły potwierdzenie w dokumentacji załączonej do akt niniejszej sprawy.

Sąd odmówił natomiast wiarygodności zeznaniom świadka M. T. (2) na okoliczność uzyskania przez niego zgody powódki na udostępnianie zdjęć innym osobom, w tym pozwanej, gdyż zeznania te nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka M. T. (2) i M. S. na okoliczność zawarcia przez powódkę umowy z (...) Biurem (...) w 2001 r. Sąd nie dał jednak wiary zeznaniom świadka M. S. w zakresie charakteru zawartej umowy, tj. jakoby między powódką, a (...) Biurem (...) na podstawie umowy z 2001r. doszło do zawarcia umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych do zdjęcia przedstawiającego M. T. (2), gdyż zeznania te nie znajdują potwierdzenia w materiale dowodowym. Co więcej stoją w sprzeczności z dotychczasową praktyką powódki dotyczącą zawierania umów z zakresu praw autorskich, która obejmowała umowy licencyjne, w tym umowy zawarte z (...) Biurem (...) (k. 339-340 i 380-382).

Sąd pominął wniosek powódki o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków L. M., J. R. na okoliczność wykazania krzywdy powódki doznanej na skutek publikacji przez pozwaną zdjęcia bez jej zgody jako nieprzydatny do wykazania tego faktu jak i zmierzający do przedłużenia postępowania, tj. na zasadzie art. 235² pkt 2, 3 i 5 k.p.c.

Sąd pominął w stanie faktycznym umowy licencyjne zawarte przez powódkę w latach 2002, 2011, 2014 przedłożone przez pozwaną (k. 112-139) na okoliczność stawek pobieranych przez powódkę za korzystanie z jej utworów jako nieprzydatne do wykazania aktualnych stawek powódki za korzystanie z jej utworów (art. 235² pkt 3 k.p.c.). Należy zaznaczyć, że umowy licencyjne przedłożone przez pozwaną pochodzą sprzed kilkunastu lat i nie obrazują aktualnych stawek jakie pobiera powódka za udostępnienie swoich utworów. Ponadto umowy te dokumentują stawki powódki sprzed października 2015 r., czyli okresu w którym nie doszło jeszcze do naruszenia praw autorskich przez pozwaną.

Sąd zważył co następuje.

Powódka J. P. (1) dochodziła od pozwanej Fundacji (...) w K. wskazanych w pozwie roszczeń z tytułu naruszenia praw autorskich przysługujących powódce do utworu – fotografii portretowej dyrygenta M. T. (2). Podstawą prawną roszczenia powódki o odszkodowanie z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych jest art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1062), zgodnie z którym uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. Należy przy tym zaznaczyć, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 23 czerwca 2015 r. sygn. akt SK 32/14 (Dz.U.2015.932) uznał art. 79 pkt 3 lit. b w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej - w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu za niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w zw. z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 2 Konstytucji RP. W obecnym stanie prawnym na podstawie art. 79 ust.1 pkt 3 lit. b pr. aut. można więc dochodzić wyłącznie odszkodowania w wysokości dwukrotności stosowanego wynagrodzenia. Podkreślenia wymaga przy tym, że do dochodzenia roszczenia o odszkodowanie na podstawie powołanego wyżej przepisu wystarczy wykazać sam fakt naruszenia przez pozwanego autorskich praw majątkowych przysługujących twórcy. Możliwość dochodzenia odszkodowania w wysokości dwukrotności stosowanego wynagrodzenia została bowiem oderwana od przesłanki zawinienia w naruszeniu autorskich praw majątkowych. Podstawą prawną roszczeń powódki o zapłatę zadośćuczynienia oraz o uiszczenie kwoty na cel społeczny z tytułu naruszenia autorskich praw osobistych jest zaś art. 78 ust. 1 pr. aut, zgodnie z którym w przypadku zawinionego naruszenia autorskich praw osobistych sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub - na żądanie twórcy - zobowiązać sprawcę, aby uiszczył odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny.

Aby ocenić zasadność roszczeń wniesionych przez powódkę należy wyjaśnić pojęcia autorskich praw osobistych i autorskich praw majątkowych. Stosownie do art. 16 pr. aut, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do: 1) autorstwa utworu; 2) oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo; 3) nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania; 4) decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności; 5) nadzoru nad sposobem korzystania z utworu. Autorskie prawa majątkowe obejmują zaś wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu (art. 17 pr. aut). P. eksploatacji obejmują w szczególności: 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu - wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową; 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono - wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy; 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 - publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie,

odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym (art. 50 pr. aut.).

Fakt, że zdjęcie wykorzystywane przez pozwaną zostało wykonane przez powódkę, znalazł potwierdzenie w materiale dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy, w tym w szczególności w zeznaniach powódki oraz zeznaniach przedstawionego na zdjęciach M. T. (2), przesłuchanego w sprawie jako świadka. Jednocześnie pomiędzy stronami nie było sporu co do tego, że zdjęcie wykonane przez powódkę stanowi utwór w rozumieniu art. 1 ust. 1 pr. aut. Sąd również uważa, że zdjęcie przedstawiające M. T. (2) powinno zostać uznane za utwór. Zdjęcie ma indywidualny charakter, przejawiający się w dobranym przez powódkę sposobie wykadrowania twarzy dyrygenta (twarz w dużym zbliżeniu, przycięta z prawej strony, od góry i od dołu), sposobie spozycjonowania elementów przedstawionych na zdjęciu (twarz postaci na pierwszym planie przy prawej krawędzi zdjęcia, zajmująca ok. połowy obszaru zdjęcia, pozostała część zdjęcia zajęta przez tło), zastosowaniu wyostżenia i rozmycia poszczególnych elementów zdjęcia (twarz została wyostżona, zaś tło zdjęcia - rozmyte), doborze nasycenia kolorów (kolory przygaszone) i oświetlenia. Ostateczny efekt widoczny na zdjęciu nie jest przypadkowy, lecz wynika ze świadomie podjętych przez powódkę twórczych decyzji, które złożyły się na finalny kształt utworu.

Strony są również zgodne co do tego, że pozwana wykorzystywała zdjęcie wykonane przez powódkę na trzech podstronach strony internetowej fundacjonoris.org tj. pod adresami: fundacjonoris.org/chor-polskiego-radia-3/; fundacjonoris.org/chor-polskiego-radia oraz fundacjonoris.org/show/chor-polskiego-radia/maciej-tworek/. Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy wynika przy tym, że celem publikacji zdjęć na stronie internetowej prowadzonej przez pozwaną było promowanie zorganizowanego przez nią wydarzenia kulturalnego – koncertu, który miał się odbyć w dniu 1 października 2015 r. w S. Kameralnej (...) w K., w którym to koncercie w roli dyrygenta miał wystąpić M. T. (2). Zaznaczenia wymaga przy tym, że choć po koncercie informacja o nim, a także zdjęcie M. T. (2) zostało przeniesione do archiwalnej części strony internetowej, to jednak odwiedzający stronę aż do usunięcia zdjęcia przez pozwaną po wytoczeniu powództwa w niniejszej sprawie nadal mieli do niego swobodny dostęp. Okres publikacji zdjęć na stronie internetowej pozwanej trwał więc co najmniej 5 lat (od sierpnia 2015 r.). Spór pomiędzy stronami koncentruje się na kwestii, czy korzystanie przez pozwaną ze zdjęcia było bezprawne oraz czy podmiotem posiadającym autorskie prawa majątkowe do zdjęcia była powódka czy inny podmiot.

Strona pozwana podniosła, że publikacja spornego zdjęcia odbyła się za zgodą M. T. (2), co w jej ocenie wyłącza bezprawność naruszenia. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że zdjęcie rzeczywiście zostało przekazane pozwanej przez dyrygenta w celu publikacji na stronie jako materiał promocyjny koncertu. Sam artysta uzyskał zaś egzemplarz zdjęcia bezpośrednio od powódki, która miała w zwyczaju przekazywanie egzemplarzy wykonywanych zdjęć portretowanym osobom. Jednocześnie powódka i M. T. (2) nie zawali w formie pisemnej żadnej umowy dotyczącej korzystania przez artystę ze zdjęcia, w tym w szczególności umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych do zdjęcia lub umowy licencji (wyłącznej lub niewyłącznej). Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że przy przekazywaniu zdjęć powódka zwróciła M. T. (2) uwagę, że nie została oznaczona na zdjęciach jako autorka. Z powyższego można wywnioskować, że powódka dopuszczała możliwość publikacji zdjęć przez M. T. (2), lecz z wyraźnym oznaczeniem jej autorstwa. W ocenie Sądu należy więc przyjąć, że powódka udzieliła M. T. (2) zgody na korzystanie z wykonanych przez nią zdjęć, w tym na ich publikację, w prywatnym zakresie artysty. Jednocześnie nie sposób jednak przyjąć, że zgoda udzielona przez powódkę obejmowała swoim zakresem również uprawnienie M. T. (2) do udzielania w imieniu powódki innym osobom zgody na publikację zdjęć. Powódka nigdy nie wyraziła takiej intencji wobec M. T. (2), ani wprost, ani w sposób dorozumiany. Zaznaczenia wymaga przy tym, że tego rodzaju zgody nie można domniemywać nawet w przypadku zawarcia przez strony umowy licencji niewyłącznej, co wynika z art. 67 ust. 3 pr. aut. M. T. (2) bez wątpienia nie miał więc prawa do udzielania innym podmiotom zgody na korzystanie z wykonanego przez powódkę zdjęcia w jakimkolwiek zakresie. Tym samym zgoda na korzystanie ze zdjęcia udzielona stronie pozwanej przez M. T. (2) nie może być uznana za skuteczną w stosunkach pomiędzy pozwaną a powódką.

Kolejno należy zauważyć, że posiadanie przez powódkę zgody na rozpowszechnianie wizerunku M. T. (2) lub brak posiadania przez nią takiej zgody nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Przysługujące twórcy

autorskie prawa osobiste i majątkowe do utworu fotograficznego są odrębne i niezależne od dobra osobistego w postaci prawa do wizerunku przysługującego osobie przedstawionej na fotografii. Kwestia zgody na rozpowszechnianie wizerunku w relacji pomiędzy osobą przedstawioną na zdjęciu a autorem zdjęcia ma znaczenie w przypadku, kiedy autor zdjęcia ma zamiar je opublikować. Autor zdjęcia powinien w takim wypadku dysponować zgodą na rozpowszechnienie zdjęcia udzieloną przez osobę przedstawioną na zdjęciu. Tak samo jeżeli osoba przedstawiona na zdjęciu chce je opublikować, to powinna uzyskać stosowne zezwolenie od autora zdjęcia. W przypadku rozpowszechnienia zdjęcia bez zgody autora zdjęcia lub bez zgody osoby na nim przedstawionej może dojść do dwóch odrębnych, niezależnych od siebie naruszeń: naruszenia autorskich praw osobistych lub majątkowych przysługujących twórcy oraz naruszenia prawa do wizerunku przysługującego osobie przedstawionej na zdjęciu. Jeżeli podmiotem rozpowszechniającym zdjęcie jest więc podmiot inny niż autor zdjęcia lub osoba na nim przedstawiona, to powinien on zadbać o uzyskanie zgody na rozpowszechnienie zdjęcia zarówno od osoby przedstawionej na zdjęciu, jak i od autora zdjęcia. Z kolei brak udzielenia autorowi zdjęcia zgody na rozpowszechnianie wizerunku przez osobę przedstawioną na zdjęciu nie sprawia, że autor zdjęcia nie może domagać się respektowania swoich praw autorskich w przypadku rozpowszechnienia zdjęcia przez inny podmiot (a nawet samą osobę przedstawioną na zdjęciu) bez jego zgody.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala na uwzględnienie podniesionego przez pozwaną zarzutu braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powódki. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie ujawniło istnienia umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych do spornego zdjęcia M. T. (2), która w świetle twierdzeń strony pozwanej miała zostać zawarta pomiędzy powódką a (...) Biurem (...). Przedłożona do akt sprawy umowa dotycząca praw autorskich do fotografii zawarta pomiędzy powódką a (...) Biurem (...) dotyczy innych zdjęć, pochodzi z 2009r. i jest umową licencji niewyłącznej, a nie umową przeniesienia autorskich praw majątkowych. Z innych umów przedłożonych do akt sprawy przez powódkę wynika, że zwykła ona zawierać z korzystającymi z jej utworów umowy licencji niewyłącznej, a nie umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych. (...) Biuro (...) w zakresie swojej działalności zawierało zaś z autorami wykorzystywanych przez nich dzieł różne umowy, zarówno umowy licencji, jak i umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych. Jeżeli doszło więc w ogóle do zawarcia pomiędzy powódką a (...) Biurem (...) umowy dotyczącej praw autorskich do zdjęcia M. T. (2), to biorąc pod uwagę zwyczaj powódki i (...) Biura (...) w zakresie umów dotyczących autorskich praw majątkowych oraz kształt późniejszej współpracy powódki z (...) Biurem (...) w tym zakresie (umowa z 2009 r.) należy uznać, że była to umowa licencji niewyłącznej, a nie umowa przeniesienia autorskich praw majątkowych. Autorskie prawa majątkowe do fotografii pozostały więc przy powódce i może ona dochodzić wszelkich roszczeń z tytułu ich naruszenia.

Pozwana uważała, że wkroczenie przez nią w prawa autorskie powódki odbyło się na zasadzie dozwolonego użytku z wykorzystaniem uregulowanego w art. 29 pr. aut. prawa cytatu. Fakt, że strona internetowa prowadzona przez pozwaną stanowi utwór nie był sporny pomiędzy stronami i jest oczywisty również dla Sądu. Jednakże dla oceny, czy korzystanie z utworu fotograficznego w innym utworze stanowiącym samoistną całość odbywa się w ramach cytatu kluczowe znaczenie ma cel cytowania, którym w myśl art. 29 pr. aut. może być wyłącznie wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości. W przedmiotowej sprawie zdjęcie M. T. (2) nie zostało umieszczone na stronie internetowej prowadzonej przez pozwaną wyłącznie celu wyjaśnienia, kim jest artysta lub w celach edukacyjnych. Strona pozwana nie prowadziła również żadnej polemiki dotyczącej osoby autora, ani nie poddawała jego osoby oraz twórczości analizie krytycznej lub naukowej. Trudno jest usprawiedliwić umieszczenie zdjęcia na stronie samymi prawami gatunku twórczości, ponieważ takie podejście całkowicie wyłączałoby ochronę autorsko-prawną drobnych utworów w przypadku umieszczenia ich w bazie danych (pозwana uważa, że prowadzona przez nią strona internetowa to utwór w postaci właśnie bazy danych). Zdaniem Sądu zdjęcie M. T. (2) zostało przez pozwaną wykorzystane przede wszystkim w celu promowania zorganizowanego przez pozwaną wydarzenia artystycznego – koncertu, w którym w roli dyrygenta wystąpić miał M. T. (2). Świadczy o tym sam sposób umiejscowienia zdjęcia na stronie internetowej – w banerze (wersja zdjęcia wykadrowana i opatrzona napisem (...)) oraz na podstronie zawierającej informacje organizacyjne o koncercie (czas, miejsce, wykonywane utwory itp.). Jedyne wykorzystanie zdjęcia przy biogramie M. T. (2) ewentualnie mogłoby zostać uznane za wykorzystanie w ramach prawa cytatu w celu wyjaśnienia. Jednak w ocenie Sądu w celu wyjaśnienia, kim jest M.

T. (2) wystarczający byłby sam biogram artysty. Nadto nie można ignorować faktu, że biogram artysty ze zdjęciem został umieszczony równocześnie z podaniem informacji o koncercie i miał za zadanie przybliżyć postać dyrygenta osobom potencjalnie zainteresowanym koncertem i tym samym zachęcić je do wzięcia udziału w wydarzeniu. Tym samym również umieszczenie zdjęcia M. T. (2) przy biogramie miało na celu promowanie koncertu. Sąd pragnie przy tym zwrócić uwagę na fakt, że koncert nie był bezpłatny, wstęp był biletowany. Powyższe pozwala sądzić, że z dużą dozą prawdopodobieństwa stronie pozwanej zależało na tym, żeby w koncercie uczestniczyło jak najwięcej widzów. Stąd strona pozwana zdecydowała się na prowadzenie na stronie internetowej akcji promocyjnej koncertu, której elementem stało się zdjęcie wykonane przez powódkę. Wykorzystanie zdjęcia do promowania odpłatnego wydarzenia artystycznego z całą pewnością nie mieści się w zakresie celów cytatu określonych w art. 29 pr. aut. Tym samym pozwana nie może się powoływać na to, że korzystała ze zdjęcia wykonanego przez powódkę w ramach dozwolonego użytku.

Z powyższych rozważań wynika, że strona pozwana poprzez publikację wykonanego przez powódkę zdjęcia M. T. (2) na prowadzonej przez siebie stronie internetowej w sposób bezprawny naruszyła autorskie prawa majątkowe powódki. Roszczenie powódki o zapłatę odszkodowania w wysokości dwukrotności stosowanego wynagrodzenia co do zasady zasługuje więc na uwzględnienie. Powódka domaga się przy tym zapłaty odrębnego wynagrodzenia w kwocie 6.000 zł za publikację zdjęcia na banerze oraz na podstronie zawierającej informacje o koncercie oraz odrębnego wynagrodzenia w kwocie 5.000 zł za publikację zdjęcia na podstronie przy biogramie M. T. (2). Sąd stoi jednak na stanowisku, że publikacja zdjęcia M. T. (2) na banerze, przy informacjach o koncercie i przy biogramie stanowiła jedno naruszenie praw autorskich powódki, ze które powódce przysługuje jedno odszkodowanie. Przemawiają za tym fakty, że we wszystkich trzech miejscach na stronie internetowej pozwanej publikowane było to samo zdjęcie M. T. (2), w tym samym celu (promocja koncertu) oraz w tym samym okresie.

W zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym znajdują się trzy zawarte przez powódkę umowy licencji niewyłącznych, których przedmiotem jest korzystanie ze zdjęć w zakresie publikacji w internecie:

1. umowa licencji niewyłącznej z 29 maja 2017 r. na okres 5 lat na korzystanie z jednego zdjęcia przedstawiającego R. P. poprzez wprowadzanie do pamięci komputera oraz udostępnienie w sieci Internet – za wynagrodzeniem w kwocie 2.748 zł,
2. umowa licencji niewyłącznej z 31 sierpnia 2021 r. na okres od 30 sierpnia 2021r. do 1 sierpnia 2024r. (3 lata) na korzystanie z jednego zdjęcia przedstawiającego A. W. w zakresie publicznego rozpowszechniania w internecie w celu promocji działalności kulturalnej licencjobiorcy – za wynagrodzeniem w kwocie 2.800 zł,
3. umowa licencji niewyłącznej z dnia 20 sierpnia 2021 r. na okres od 1 stycznia 2011 r. do 1 sierpnia 2021 r. (10 i pół roku) na korzystanie z jednej fotografii przedstawiającej C. M. w zakresie publicznego rozpowszechniania fotografii w internecie na stronie internetowej licencjobiorcy – za wynagrodzeniem w kwocie 5.000 zł.

Nadto w cenniku na stronie internetowej powódki wskazano, że wynagrodzenie za publikację jednej z wykonanej przez nią fotografii w internecie wynosi 2.500 zł.

Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, że średnie wynagrodzenie pobierane przez powódkę za okres 5 lat korzystania z jednego zdjęcia poprzez publikację w internecie mieści się w zakresie od 2.381 zł (na podstawie umowy niewyłącznej z dnia 20 sierpnia 2021 r.) do 4.667 zł (na podstawie umowy licencji niewyłącznej z dnia 31 sierpnia 2021 r.), przy czym częściej stosowana jest stawka w granicach 2.500 zł – 3.000 zł (stawka 2.500 zł została wskazana w cenniku jako stawka bazowa, do stawki w takich granicach tj. 2.748 zł odwołuje się umowa licencji niewyłącznej z dnia 29 maja 2017 r.).

W ocenie Sądu gdyby w dniu rozpoznania niniejszej sprawy powódka i pozwana zawarły umowę licencyjną na wykorzystanie zdjęcia M. T. (2) w zakresie, w jakim pozwana korzystała ze zdjęcia w sposób naruszający autorskie prawa majątkowe powódki, strony ustaliłyby należne powódce wynagrodzenie na poziomie ok. 3.000 zł. Sąd oznaczył stawkę wynagrodzenia przy wzięciu pod uwagę ustalonych powyżej stawek stosowanych w umowach licencyjnych na

korzystanie z pojedynczych zdjęć poprzez ich publiczne rozpowszechnianie w internecie zawieranych przez powódkę z innymi podmiotami, zakres korzystania ze zdjęcia powódki przez pozwaną tj. publikacja na stronie internetowej w trzech miejscach w celu promowania swojej działalności, a w szczególności wydarzenia artystycznego w postaci koncertu w październiku 2015 r. oraz okres tego korzystania tj. 5 lat. Sąd pragnie przy tym podkreślić, że być może inne podmioty stosują niższe stawki wynagrodzenia licencyjnego za licencje niewyłączne w zakresie publicznego rozpowszechniania fotografii powszechnie znanych osób w internecie, lecz w niniejszej sprawie punktem odniesienia powinny być stawki możliwe do osiągnięcia przez powódkę, a nie inne podmioty. Przedkładając szereg umów licencyjnych zawartych z różnymi podmiotami powódka dowiodła, że za licencję niewyłączną na okres 3 lat w zakresie publikacji jednego wykonanego przez nią zdjęcia w internecie jest w stanie uzyskać stawkę w wysokości 3.000 zł, a nawet stawkę wyższą. Na wysokość stawki wynagrodzenia licencyjnego powódki z pewnością wpływa przy tym wartość artystyczna jej zdjęć oraz fakt, że portretowane przez nią osoby są sławne i często pojawiają się w debacie publicznej.

Jako że odszkodowanie za naruszenie autorskich praw majątkowych na podstawie art. 79 ust. 1 pkt. 3 lit. b pr. aut. przyznaje się w wysokości dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, tytułem tego odszkodowania Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę **6.000 zł**, oddalając roszczenie w pozostałym zakresie. Odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty należności głównej Sąd zasądził od dnia 16 lutego 2016 r. W wezwaniu do zapłaty z dnia 4 lutego 2016 r., doręzonego pozwanej w dniu 8 lutego 2016 r., powódka wyznaczyła pozwanej termin 7 dni na zapłatę odszkodowania. Termin ten upłynął w dniu 15 lutego 2016 r., a więc dopiero od dnia 16 lutego 2016 r. pozwana pozostaje w opóźnieniu w zapłacie, uzasadniającym naliczanie odsetek ustawowych za opóźnienie na zasadzie art. 481 § 1 i 2 k.c.

Przechodząc do oceny roszczeń powódki wywodzonych z naruszenia jej autorskich praw osobistych należy w pierwszej kolejności wskazać, że powódka domagała się zadośćuczynienia z tytułu dwóch naruszeń: naruszenia przysługującego powódce prawa do nienaruszalności treści i formy utworu poprzez wykadrowanie (przycięcie) zdjęcia i opatrzenie go napisem – zadośćuczynienie w kwocie 4.800 zł oraz naruszenia przysługującego powódce prawa do oznaczenia autorstwa utworu poprzez umieszczenie obok biogramu M. T. (2) wykonanego przez powódkę zdjęcia bez wskazania, kto jest jego autorem – zadośćuczynienie w kwocie 3.500 zł. Z tytułu drugiego ze wskazanych naruszeń powódka domagała się nadto zasądzenia kwoty 500 zł na wskazany przez nią cel społeczny.

Prawo do decydowania o nienaruszalności treści lub formy utworu, zwane w doktrynie i orzecznictwie sądów cywilnych prawem do integralności utworu, może zostać naruszone przez ingerencję w materię lub wymowę utworu, lecz nie każdą. Do naruszenia prawa do integralności dochodzi wyłącznie poprzez taką ingerencję, która narusza więź twórcy z utworem. Zdaniem Sądu nie wszystkie zmiany wprowadzone przez stronę pozwaną do zdjęcia wykonanego przez powódkę spowodowały naruszenie więzi powódki z utworem. W realiach niniejszej sprawy za taką zmianę nie można uznać wykadrowania utworu. Zdjęcie zostało przycięte w nieznacznym stopniu, bez usunięcia najbardziej istotnych elementów, w tym tych elementów twarzy artysty, które pozwalają na określenie jej wyrazu. Zachowany został zastosowany przez powódkę układ kompozycyjny zdjęcia, czyli twarz artysty na pierwszym planie po prawej stronie zdjęcia, zajmująca mniej więcej połowę obrazu oraz tło na pozostałej części zdjęcia. Paleta kolorystyczna, oświetlenie oraz zastosowane przez powódkę wyostrenie twarzy artysty i rozmycie tła nie zostały zmodyfikowane. Ogólne wrażenie wywołane przez wykadrowaną wersję zdjęcia jest niemal identyczne z wrażeniem wywołanym przez zdjęcie w jego oryginalnej formie. Z powyższego wynika, że zmiany wprowadzone do zdjęcia poprzez jego wykadrowanie są na tyle niewielkie, że nie powodują praktycznie żadnych zmian w jego formie i wywoływanych przez nie wrażeniach. Obiektywnie nie można więc uznać, że poprzez przycięcie zdjęcia doszło do naruszenia więzi łączącej powódkę ze zdjęciem. Sąd pragnie przy tym podkreślić, że jego zdaniem przy ocenie naruszenia autorskich praw osobistych, podobnie jak przy ocenie naruszenia dóbr osobistych, należy kierować się miarą obiektywną, a nie miarą subiektywnych odczuć uprawnionego.

Odmienne przedstawia się kwestia opatrzenia zdjęcia napisem (...). Napis wykonano przy użyciu czcionki białego koloru, zapisano wielkimi literami i umieszczono na środku zdjęcia, przy czym część napisu zachodzi na twarz M. T. (2). Napis w wyraźny sposób zmienia percepcję zdjęcia, stając się jego dominującym elementem. Uwaga patrzącego,

zamiast kierować się w pierwszej kolejności na znajdującą się na pierwszym planie zdjęcia twarz dyrygenta, jest przyciągana przez napis. Zamieszczenie napisu na zdjęciu zmienia również jego funkcję. Zdjęcie nie stanowi już wyłącznie artystycznego przedstawienie postaci M. T. (2), lecz staje się materiałem promocyjnym, wskazującym na to, że wykonawcy z Chóru (...) występują pod batutą dyrygenta. Umieszczenie na zdjęciu napisu stanowi więc ingerencję w formę, wymowę oraz wrażenie wywoływane u patrzącego przez utwór, zakłócającą jego pierwotne twórcze elementy, pochodzące od autora. W świetle obiektywnych kryteriów należy więc uznać, że opisana wyżej modyfikacja zdjęcia doprowadziła do naruszenia więzi twórcy z fotografią. Mogło to wywołać u powódki dyskomfort spowodowany publikacją zdjęcia w odmiennej formie i odmiennej funkcji od założonej przez powódkę.

Zdaniem Sądu dokonane przez pozwaną naruszenie przysługującego powódce prawa do integralności utworu należy uznać za zawinione. Pozwana jako profesjonalny podmiot, w którego zakresie działalności leży m.in. troska o polskie dziedzictwo, kultywowanie i upowszechnianie polskiej kultury, prowadzenie działalności wydawniczej i producenckiej, powinna orientować się w tematyce prawa autorskiego, w tym autorskich praw osobistych. Z tego względu nawet jeżeli pozwana pozostawała w przekonaniu, że M. T. (2), który przekazał jej zdjęcie, uzyskał od powódki zgodę na korzystanie ze zdjęcia, to powinna była zdawać sobie sprawę z faktu, że korzystanie ze zdjęcia pozostaje w zakresie autorskich praw majątkowych, a nie autorskich praw osobistych. Powinna również wiedzieć, że przeróbka zdjęcia może naruszyć przysługujące autorce zdjęcia prawo do integralności utworu i przed dokonaniem przeróbki zwrócić się do autorki o wyrażenie zgody na tego rodzaju ingerencję w utwór. Pozwana nie zastosowała jednak wskazanego wyżej wzorca postępowania i samowolnie dokonała przeróbki zdjęcia, nie respektując przysługujących powódce autorskich praw osobistych.

Powódce przysługuje więc zadośćuczynienie za krzywdę wywołaną dokonaniem przez pozwaną zawinionym naruszeniem autorskich praw osobistych powódki do zdjęcia w postaci prawa do integralności utworu poprzez umieszczenie na nim napisu (...). Biorąc pod uwagę okres trwania naruszenia (5 lat), jego zakres (jedno zdjęcie umieszczone na podstronie) oraz jego obiektywnie ocenianą dolegliwość, Sąd uznał, że zadośćuczynienie należne powódce za to naruszenie powinno się zamykać w kwocie 2.000 zł. Odsetki ustawowe za opóźnienie od powyższej kwoty Sąd zasądził od dnia 16 lutego 2016 r., ponieważ powódka wezwała pozwaną do zapłaty zadośćuczynienia za naruszenie prawa do integralności utworu w tym samym wezwaniu, w którym wezwała pozwaną do zapłaty odszkodowania za naruszenie autorskich praw majątkowych.

Sąd nie ma również wątpliwości, że pozwana dopuściła się naruszenia przysługującego powódce prawa do oznaczenia utworu swoim nazwiskiem poprzez umieszczenie na podstronie fundacjasonoris.org/show/chor-polskiego-radia/maciej-tworek zdjęcia M. T. (2) bez oznaczenia autorstwa powódki. Powódka nie jest twórcą, któremu zależy na zachowaniu anonimowości. Wręcz przeciwnie – powódka chce być wskazywana jako autorka wykonanych przez nią fotografii. Świadczy o tym chociażby fakt, że przy przekazywaniu zdjęć M. T. (2) na jego użytek prywatny zaznaczyła, że zdjęcia nie są przez nią podpisane, implikując tym samym konieczność oznaczania autorstwa jej zdjęć w inny sposób w przypadku ich publikacji przez artystę. Strona pozwana z pewnością wiedziała, kto jest autorem zamieszczonego przez nią na stronie internetowej zdjęcia, o czym świadczy fakt, że na innych podstronach pozwana zamieściła zdjęcie z oznaczeniem, że zostało ono wykonane przez J. P. (1). Jak wskazano już wyżej przy rozważaniach w przedmiocie naruszenia przez pozwaną przysługującego powódce prawa do integralności utworu, pozwana nie miała podstaw, aby sądzić, że zgoda na korzystanie ze zdjęcia udzielona M. T. (2) przez powódkę obejmowała również zgodę na wkroczenie w przysługujące powódce autorskie prawa osobiste. Brak oznaczenia autorstwa zdjęcia na podstronie fundacjasonoris.org/show/chor-polskiego-radia/maciej-tworek stanowił więc zawinione niedopatrzienie i zaniedbanie ze strony pozwanej, skutkujące naruszeniem autorskich praw osobistych powódki. Naruszenie to z pewnością wywołało u powódki poczucie dyskomfortu i krzywdy, ponieważ jak wskazano już wyżej, jest ona osobą, która ceni swoje dokonania na polu artystycznym i chce, aby ludzie byli ich świadomi.

W ocenie Sądu zadośćuczynienie żądane przez powódkę z tego tytułu w wysokości 3.500 zł jest jednak zawyżone. Pozwana nie oznaczyła autorstwa powódki wyłącznie przy zdjęciu zamieszczonym na jednej podstronie, na pozostałych podstronach zadbała o umieszczenie informacji, kto jest autorem zdjęcia. Nieoznaczone zdjęcie zostało umieszczone na rzadziej odwiedzanej podstronie z biogramem artysty. Zakres naruszenia prawa powódki do

oznaczenia utworu swoim nazwiskiem był więc stosunkowo niewielki. Zdaniem Sądu dla rekompensaty krzywdy, jakiej doznała powódka z tego tytułu, wystarczająca jest kwota w wysokości 2.000 zł. Odsetki ustawowe za opóźnienie od powyższej kwoty Sąd zasądził dopiero od dnia 16 marca 2021 r., czyli od dnia następnego po doręczeniu stronie pozwanej pisma powódki z dnia 6 lutego 2021 r. zawierającego rozszerzenie pozwu o roszczenie o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia autorskich praw osobistych – prawa do oznaczenia utworu swoim nazwiskiem (potwierdzenie doręczenia k. 233). W wezwaniu do zapłaty skierowanym do pozwanej przed złożeniem pisma rozszerzającego powództwo powódka nie zażądała zadośćuczynienia za naruszenie prawa do oznaczenia utworu swoim nazwiskiem, lecz wyłącznie zadośćuczynienia za naruszenie prawa do integralności utworu. Z tego względu roszczenie powódki o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia prawa do oznaczenia utworu nazwiskiem stało się wymagalne dopiero po doręczeniu stronie pozwanej pierwszego pisma, w którym powódka zażądała zapłaty z tego tytułu – czyli pisma zawierającego rozszerzenie powództwa.

Sąd oddalił roszczenie powódki o zapłatę przez pozwaną kwoty 500 zł na wybrany przez powódkę cel społeczny tj. na rzecz Stowarzyszenia (...). Powyższe świadczenie miałyby służyć rekompensacie krzywdy doznanej przez powódkę w wyniku naruszenia przysługujących jej autorskich praw osobistych. Sąd stoi jednak na stanowisku, że krzywda powódki została już w pełni sposób zrekompensowana zasądzonym na jej rzecz zadośćuczynieniem i tym samym nie ma podstaw, aby uwzględnić roszczenie powódki o zasądzenie kwoty na cel społeczny.

W pkt II wyroku sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie jako niezasadne, z przyczyn wskazanych wyżej.

Na koniec Sąd pragnie zaznaczyć, że uznał podniesiony przez pozwaną zarzut nadużycia przez powódkę swoich praw podmiotowych poprzez wystąpienie z powództwem w niniejszej sprawie za bezzasadny. Prawdą jest, że powódka była bądź jest stroną wielu postępowań sądowych, toczących się w związku z wniesionymi przez nią roszczeniami dotyczącymi naruszenia jej praw autorskich. Powyższe nie ma jednak wpływu na niniejsze postępowanie, w którym oceniana jest nie całościowa postawa powódki wobec swojej twórczości i podmiotów z niej korzystających, lecz relacja pomiędzy powódką a pozwaną, która powstała w wyniku naruszenia przez pozwaną przysługujących powódce autorskich praw majątkowych i osobistych. W niniejszej sprawie Sąd nie odnalazł żadnych elementów, które pozwalałyby sądzić, że wytaczając roszczenia przeciwko pozwanej powódka nadużyła swoich praw. Powódka jako twórca ma prawo do tego, aby dbać o należyłą ochronę swoich praw autorskich. Pozwana wykorzystała zdjęcie wykonane przez powódkę w celach promocji swojej działalności, a nie w celach doniosłych społecznie (np. edukacja, krzewienie kultury), które mogłyby usprawiedliwić korzystanie ze zdjęć powódki bez jej zgody. Z kolei fakt, że powódka podarowała M. T. (2) wykonane przez nią zdjęcie i zezwoliła mu na korzystanie z niego w celach prywatnych, a następnie M. T. (2) przekazał to zdjęcie do wykorzystania przez pozwaną, nie usprawiedliwia popełnionych przez pozwaną zaniechań na gruncie ustalenia, w jakim zakresie powódka udzieliła artyście zgody na korzystanie ze zdjęcia oraz respektowania przysługujących powódce autorskich praw osobistych. Pozwana jako podmiot zajmujący się profesjonalnie działalnością, w której często pojawiają się zagadnienia z zakresu prawa autorskiego, powinna dochować szczególnej staranności w dbaniu o to, aby jej postępowanie nie naruszało praw autorskich innych podmiotów i powinna ponosić konsekwencje swoich zaniechań i zaniechań w tym zakresie.

Jako że powódka wygrała sprawę w ok. 50% i przegrała w ok. 50%, Sąd w oparciu o art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami. Koszty tymczasowo poniesione w niniejszej sprawie przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Krakowie wyniosły 700 zł, w tym opłata od rozszerzonego żądania pozwu w kwocie 250 zł oraz zwrot kosztów podróży dla świadka J. Z. w związku ze stawiennictwem w Sądzie rozprawę w dniu 28 października 2021 r. w kwocie 450 zł. Na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 100 k.p.c. Sąd obciążył powyższymi kosztami po połowie (czyli po 350 zł) powódkę i stronę pozwaną.